

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ἰωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: ecclesia.protocol@gmail.com

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Πρωτ. 4577
Αριθ. Αθήνησι, τῇ 22α Σεπτεμβρίου 2025
Διεκπ. 2123

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
τίς Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
τό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
τὴν Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
τίς Ἱερές Συνοδικές Μονές καί
τίς Ὑπηρεσίες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Καθεστὼς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας μὴ ὀρθόδοξων ναῶν καὶ εὐκτηρίων οἰκῶν (ἄρθρα 23 – 30, 62, 64 ν. 5224/2025)»

Οἱ διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 23-30, 62, 64 τοῦ ν. 5224/2025 (ΦΕΚ Α' 142/5.8.2025) προέβησαν σὲ συνολικὴ ἀναθεώρηση τοῦ καθεστῶτος ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας χώρων λατρείας πού δέν ἔχουν ἀφιερωθεῖ στήν θεία λατρεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (3 παρ. 1 Συντάγματος).

Τό μέχρι τόν ν. 5224/2025 ἰσχῦσαν καθεστὼς ἀναγόταν σὲ παλαιά νομοθετήματα (ἀ.ν. 1363/1938, ΦΕΚ Α' 305, ἀ.ν. 1672/1939, ΦΕΚ Α' 123, β.δ. 20.5-2.6.1939, ΦΕΚ Α' 220), ἀρκετές ἀπὸ τίς διατάξεις τῶν ὁποίων εἶχαν κριθεῖ ἀπὸ τὰ ἐθνικά καὶ τὰ εὐρωπαϊκά δικαστήρια εἴτε ὡς ἀντισυνταγματικές εἴτε ὡς ἀντίθετες μέ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου¹ μέ ἀποτέλεσμα μεῖζον μέρος τῶν διατάξεων αὐτῶν νά παραμένει ἀνεφάρμοστο.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 21 περ. α, 23 τοῦ ν. 5224/2025 γνωρίζεται ὅτι τὸ νέο καθεστὼς λειτουργίας χώρων λατρείας ἀφορᾷ κάθε θρησκευτικὴ κοινότητα πού δέν ἀνήκει στήν κατὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

¹ Ἐνδεικτικῶς ΣτΕ Ὁλ. 4202/2012 (www.valsamon.com), ΕΔΔΑ ἀπόφαση τῆς 26.9.1996, ὑπόθ. Μανουσάκης κ.λπ. κατὰ Ἑλλάδας (ἀρ. προσφ. 59/1995/565/651).

Τά άρθρα 23-30 τοῦ ν. 5224/2025 δέν καθιστοῦν ὡς κριτήριο ὑπαγωγῆς στὸν νόμο τὸ περιεχόμενο τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν αἰτούντων γιὰ τὴν παροχὴ ἄδειας ιδρύσεως χώρου λατρείας, ἐάν δηλαδή οἱ αἰτούντες δηλώνουν ὁμόδοξοι, ἑτερόδοξοι ἢ ἑτερόθρησκοι σέ σχέση μέ τὸ δόγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ τὴν κατάφαση ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 23-30 τοῦ ν. 5224/2025 ἐνδιαφέρει ὡς κρίσιμο στοιχεῖο ὅτι δέν πρόκειται γιὰ αἰτούντες - μέλη θρησκευτικῆς κοινότητας τῆς κατὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ παραπάνω διατάξεις τοῦ κεφαλαίου Β' τοῦ ν. 5224/2025 ἀφοροῦν τίς θρησκευτικές κοινότητες πού δέν βρίσκονται σέ πνευματικὴ ἢ ὁργανωτικὴ σχέση καί ἐκκλησιαστικὴ «κοινωνία» μέ τὴν Μεγάλη του Χριστοῦ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τίς ἄλλες ὁμόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ (ἢ κατ' ἀντίστροφη διατύπωση τὰ ἄρθρα 23-30 ἀφοροῦν τίς θρησκευτικές κοινότητες πού δέν εἶναι ἐγγεγραμμένες στὰ Δίπτυχα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου). Σημειώνεται παράλληλα ὅτι, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξη τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (π.χ. Ὁρος Ι' τῆς Συνοδικῆς καί Πατριαρχικῆς Πράξεως τῆς 4ης.9.1928), ἀπαγορεύεται στίς λοιπές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἢ Ἀρχιεπισκοπές ἢ Πατριαρχεῖα ἢ λειτουργία χώρου λατρείας στήν Ἑλλάδα χωρίς ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη (31 παρ. 1 περ. β ν. 5224/2025) ἢ τὴν ἔγκριση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου εἰδικά ὡς πρὸς τὰ μετόχια Μονῶν ἄλλου ὀρθοδόξου κλίματος (ἄρθρο 39 παρ. 7 ν. 590/1977).

Παλαιότερα τὰ ἐλληνικά δικαστήρια² εἶχαν ἐρμηνεύσει ὅτι κατὰ τὸ προῖσχυσαν δίκαιο ἀπαιτεῖται ἄδεια Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων μόνο γιὰ ναοὺς καί εὐκτηρίους οἴκους τῶν «ἑτεροδόξων» καί «ἑτεροθρήσκων» σέ σχέση μέ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Μέ τὸ σκεπτικὸ αὐτὸ ἢ νομολογία κατέληγε στὸ συμπέρασμα ὅτι, ἐπειδὴ οἱ καλούμενοι «παλαιοσημερολογίτες», ἂν καί χωρίς νὰ ἔχουν καμία πνευματικὴ ἢ ὁργανωτικὴ σχέση μέ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δηλώναν ὡς συνειδησιακῶς «ὁμόδοξοι» πρὸς τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἐξαιροῦνταν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς κείμενης νομοθεσίας καί μποροῦσαν νὰ ιδρῶν ναοὺς καί μονές ὅπουδῆποτε χωρίς ὁποιαδήποτε ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ (οὔτε φυσικά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ δέν ἐντάσσονται σέ Αὐτήν).

Δυνάμει τοῦ νέου κριτηρίου τῶν ἄρθρων 21 περ. α, 22 περ. α καί 23 τοῦ ν. 5224/2025 (κριτήριο τοῦ «μὴ ἀνήκειν» στήν κατὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χρι-

². ΣτΕ 1444/1991, ΣτΕ 821/2022, ΣτΕ 560/2019 (ἀπασες εἰς www.valsamon.com)

στοῦ) καί οἱ θρησκευτικές ομάδες τοῦ λεγόμενου «πατρῶου ἢ παλαιοῦ ἡμερολογίου» ἢ «γνησίων ὀρθοδόξων χριστιανῶν (ΓΟΧ)» ὑπάρχονται πλέον στό καθεστῶς κρατικῆς ἀδειοδοτήσεως τῶν χώρων λατρείας τους.

Α. Ὁρισμός χώρων λατρείας, ναῶν καί εὐκτηρίων οἴκων (ἄρθρο 24)

Ὡς χώροι λατρείας ὀρίζονται οἱ τόποι πού εἶναι ἀφιερωμένοι στήν ἐκδήλωση θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ ἢ τήν τέλεση λατρευτικῶν πράξεων καί διακρίνονται σέ: α) εὐκτηρίους οἴκους, δηλαδή χώρους λατρείας ἐπιφάνειας ἕως διακόσια (200) τ.μ. καί β) ναοῦς, δηλαδή χώρους λατρείας ἐπιφάνειας ἄνω τῶν διακοσίων (200) τ.μ.

Ἐπομένως σέ ἀντίθεση μέ τήν παλαιότερη ἀσαφῆ διάκριση τῆς νομολογίας³ οἱ νέοι ὁρισμοί τοῦ ἁρθροῦ 24 διακρίνουν, μέ βάση τό ἐμβαδόν, μεταξύ τοῦ ναοῦ (ὡς χώρου ἐμβαδοῦ ἄνω τῶν 200 τ.μ.) καί τοῦ εὐκτηρίου οἴκου (ὡς χώρου ἐμβαδοῦ ἕως 200 τ.μ.).

Ἐπίσης, χώρος λατρείας, τοῦ ὁποῖου ἡ λειτουργία ἐξυπακούει διοικητική ἄδεια τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ, εἶναι τόσο ὁ χώρος ἀμιγῶς τελέσεως λατρείας, ὅσο καί ὁ χώρος μέ γενικότερο προορισμό τήν ἐκδήλωση θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ, δηλαδή ὄχι μόνο λατρευτικῶν πράξεων πού ἀκολουθοῦν τυπική διάταξη (π.χ. χώρος συνάξεως καί λατρείας, χώρος κατηχήσεως, μνήσεως, κηρύγματος σέ μέλη ἢ ὑποψήφια μέλη, προσευχῆς, ἐξομολογήσεως κ.λπ.), ἀσχέτως ἂν ἀπαιτεῖται νά συμμετέχει πάντοτε στίς πράξεις καί ἐκδηλώσεις αὐτές ὁ θρησκευτικός λειτουργός, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποῖου ἐκδίδεται ἡ ἄδεια (ιδρύσεως-λειτουργίας) τοῦ χώρου λατρείας (βλ. κατωτέρω).

Μέ τό ἄρθρο 24 τοῦ ν. 5224/2025 τίθενται γιά ὅλους τούς χώρους λατρείας οἱ ὅροι ὅτι:

α) Ἐάν ὁ ναός ἢ εὐκτήριος οἶκος λειτουργεῖ ἐντός μεγαλύτερου χώρου πρέπει ὅπωςδήποτε νά καταλαμβάνει ποσοστό 2/3 τῆς ἐπιφάνειάς του.

β) Ὁ χώρος λατρείας δέν ἐπιτρέπεται νά χρησιμοποιεῖται ὡς μόνιμη ἢ προσωρινή κατοικία ἢ χώρος φιλοξενίας ὁποιουδήποτε προσώπου, συμπεριλαμβανομένου τοῦ θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ.

³ Ἀρειος Πάγος 20/2001 (εἰς www.areiospagos.gr): «Περαιτέρω, ὡς «εὐκτήριος οἶκος» νοεῖται, κατά τήν προαναφερθεῖσα διάταξη, ναός μικροῦ σχετικά μεγέθους, διαμορφωμένος σε ιδιωτικό ἀκίνητο καί προορισμένος νά λειτουργήσῃ ὡς τόπος λατρείας τοῦ Θεοῦ ἀπό περιορισμένο κύκλο ἀνθρώπων, σε ἀντίθεση με τόν «ναό», πού εἶναι ἀφιερωμένος στη δημόσια λατρεία τοῦ Θεοῦ ἀπό οποιαδήποτε πρόσωπα, χωρίς διάκριση. Ναός δε, κατά τήν κοινῶς γνωστή ἐννοια τοῦ ὅρου, ὑπό τήν οποία προδήλως χρησιμοποιεῖται ὁ ὅρος αὐτός καί στην προαναφερθεῖσα διάταξη, εἶναι οἰκοδόμημα ἀφιερωμένο στη λατρεία Θεῶν».

Προϋπάρχοντες τοῦ ἔτους 1955 ναοί καί εὐκτήριοι οἴκοι, ἐάν δέν διαθέτουν ἄδεια λειτουργίας, μποροῦν νά ἀποκτήσουν ἄδεια (ιδρύσεως-λειτουργίας), ἀρκεῖ οἱ πολεοδομικῶς ἰσχύουσες χρήσεις γῆς στήν περιοχή τοῦ ἀκινήτου νά ἐπιτρέπουν θρησκευτικούς χώρους.

Β. Χῶροι θρησκευτικῆς διδασκαλίας (6 ἀ.ν. 1363/1938)

Ἐπειδή κατὰ τό ἄρθρο 64 παρ. 1 τοῦ ν. 5224/2025 τά ἄρθρα 23-30 καταργοῦν μόνο τό ἄρθρο 1 τοῦ ἀ.ν. 1363/1938 (ἄδεια χώρων λατρείας), δέν πρέπει νά παροραῖται ὅτι παραμένει ἐν ἰσχύι τό ἄρθρο 6 τοῦ ἀ.ν. 1363/1938 πού προβλέπει γιά τούς χώρους θρησκευτικῆς διδασκαλίας ὅτι: «Διά τήν ἰδρυσιν καί λειτουργίαν ἱερατικῆς σχολῆς ἢ σεμιναρίου παντός δόγματος ἢ θρησκευματος ἢ μορφωτικοῦ ιδρύματος οἰασδήποτε μορφῆς ἢ τύπου, παρεκτός τῶν τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας διεπομένων ἤδη ὑπό ιδίων νόμων ἢ διά τήν λειτουργίαν κέντρον οἰασδήποτε αἵρέσεως ἢ αἵρετικῆς ἀποχρώσεως, ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καί Ἐθνικῆς Παιδείας, ἀσκοῦντος τήν ἐπί τῶν ἀνωτέρω ἐποπτεῖαν».

Γ. Ἐπωνυμία χώρων λατρείας (ἄρθρα 25 – 26 παρ. 1)

Οἱ χῶροι λατρείας πρέπει νά φέρουν ἐπωνυμία πού σέβεται τίς ἐξῆς γενικές ἀρχές:

α) Καταδεικνύει τή θρησκευτική ταυτότητα τοῦ χώρου, δηλαδή καθιστᾷ σαφές στό κοινό ποιά θρησκευτική κοινότητα ἐξυπηρετεῖ ὁ χῶρος λατρείας.

β) Τηρεῖ τήν ἀρχή τῆς ἀλήθειας, δηλαδή νά καθιστᾷ κατανοητό στό κοινό ὅτι πρόκειται γιά χῶρο λατρείας ἢ ἐκδήλωσης θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ καί ποιά εἶναι ἡ θρησκευτική ὑπαγωγή τοῦ χώρου.

γ) Νά μήν ἀντιστρατεύεται τούς κανόνες δημοσίας τάξεως, τά χρηστά ἤθη καί τίς διεθνεῖς σχέσεις τῆς χώρας, δηλαδή νά μή χρησιμοποιεῖ ἐπωνυμία πού παραπέμπει σέ ὀνομασίες κρατῶν ἢ σέ κράτη πού δέν ἀναγνωρίζει ἡ χώρα, νά μήν ἀμφισβητεῖ τήν ἐθνική κυριαρχία τῆς χώρας καί ἐν γένει νά μήν πλήττει τά ἐθνικά συμφέροντα τῆς χώρας, νά μήν προσβάλλει τίς κρατοῦσες δικαϊκές, κοινωνικές, οικονομικές, ἠθικές ἀντιλήψεις τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας (π.χ. νά μήν προωθεῖ τήν πολυγαμία, τήν ἀνισότητα μεταξύ τῶν δύο φύλων) κ.λπ.

δ) Νά μή χρησιμοποιεῖται καταχρηστικῶς καί νά μήν προσβάλλει δικαιώματα τρίτων καί ἰδίως ἄλλων θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ὥστε νά προκύπτει μέ σαφήνεια καί χωρίς κανένα περιθώριο συγχύσεως ἡ ἀληθής καί ἀκριβῆς θρησκευτική ταυτότητα τοῦ χώρου λατρείας, π.χ. νά μήν εἶναι ἐπωνυμία πού παραπλανᾷ ὅτι πρόκειται

γιά ἄλλη θρησκευτική κοινότητα, ἐπωνυμία πού προσβάλλει (π.χ. διακωμωδεῖ ἢ ὑποτιμᾷ) ἄλλες θρησκευτικές κοινότητες, ἐπωνυμία πού γενικῶς ἀποκρύπτει ὅτι πρόκειται γιά χῶρο λατρευτικῶν πράξεων ἢ ἐκδηλώσεως θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ χρησιμοποιώντας μὴ θρησκευτικές ὀνομασίες (π.χ. αἵθουσα πνευματικῆς ἀφυπνίσεως, ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως, αὐτοβελτιώσεως, διαλογισμοῦ, θεραπείας κ.λπ.).

Ἄν ἡ ἐπωνυμία πρέπει γιά θρησκευτικούς λόγους νά εἶναι διατυπωμένη σέ ἄλλη γλῶσσα, τότε πρέπει νά ἀποδίδεται μέ πιστή μετάφραση στήν ἑλληνική γλῶσσα, μέ δυνατότητα ἀναγραφῆς της μέ λατινικούς χαρακτήρες ἐντός παρενθέσεων, ὥστε νά προκύπτει μέ σαφήνεια καί χωρίς κανένα περιθώριο συγχύσεως ἢ ἀληθῆς καί ἀκριβῆς θρησκευτική ταυτότητα τοῦ χώρου λατρείας. Ἐσφαλμένη ἢ παραπλανητική ἀπόδοση τῆς ἐπωνυμίας στήν ἑλληνική γλῶσσα τήν καθιστᾷ μὴ ἀποδεκτή.

Ὁ θρησκευτικός λειτουργός, στό ὄνομα τοῦ ὁποίου ἔχει ἐκδοθεῖ ἡ ἄδεια ιδρύσεως - λειτουργίας τοῦ χώρου λατρείας, ὑποχρεοῦται νά ἀναρτᾷ παραπλήσια τῆς κεντρικῆς θύρας εἰσόδου του καί σέ ἐμφανές γιά τό κοινό ἐξωτερικό σημεῖο τοῦ χώρου εὐδιάκριτη πινακίδα, πού ἀναφέρει τήν ὀνομασία τοῦ χώρου λατρείας, ὅπως ἀναγράφεται στήν ἄδεια, τόν Ἀριθμό Διαδικτυακῆς Ἀνάρτησης στήν πλατφόρμα «Διεύγεια» (ΑΔΑ) τῆς ἄδειας, καθώς καί τή θρησκευτική κοινότητα στήν ὁποία ἀνήκει.

Δ. Ἄδεια (ιδρύσεως-λειτουργίας) χώρου λατρείας (ἄρθρο 26)

Ἀπαιτεῖται ἄδεια (ιδρύσεως-λειτουργίας) χώρου λατρείας τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ γιά τήν ἴδρυση καί λειτουργία χώρου λατρείας, γιά τήν ἀνέγερση ἢ τήν τροποποίηση/προσθήκη ἢ τήν κατεδάφιση χώρου λατρείας ἢ τίς κάθε εἴδους οἰκοδομικές ἐργασίες σέ χῶρο λατρείας. Ἡ ἄδεια ἐκδίδεται στό ὄνομα τοῦ θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ τῆς οἰκείας κοινότητας, γιά τή θρησκευτική ἐξυπηρέτηση τῆς ὁποίας λειτουργεῖ ὁ χῶρος λατρείας.

Εἰδικότερα:

α) Ἡ ἄδεια ναοῦ (χώρου λατρείας ἐμβαδοῦ ἄνω τῶν 200 τ.μ.) προϋποθέτει αἴτηση ἑκατόν ἑνός (101) ἀτόμων ἐκ τῶν ὁποίων τό ἕνα (1) πρέπει νά εἶναι θρησκευτικός λειτουργός καί νά εἶναι ὅλοι Ἕλληνες πολίτες ἢ νομίμως διαμένοντες στήν Ἑλλάδα.

β) Ἡ ἄδεια εὐκτηρίου οἴκου (χώρου λατρείας ἐμβαδοῦ ἕως 200 τ.μ.) προϋποθέτει αἴτηση ἑξί (6) ἀτόμων ἐκ τῶν ὁποίων τό ἕνα (1) πρέπει νά εἶναι θρησκευτικός λειτουργός καί νά εἶναι ὅλοι Ἕλληνες πολίτες ἢ νομίμως διαμένοντες στήν Ἑλλάδα.

Ἄν καί θά ἔπρεπε, οἱ διατάξεις τοῦ ν. 5224/2025 δέν ἀπαιτοῦν ρητῶς οἱ αἰτοῦντες νά εἶναι κάτοικοι τῆς οἰκείας περιοχῆς στήν ὁποία θά ἰδρυθεῖ ὁ χώρος λατρείας, ἀφοῦ ὑποτίθεται ὅτι θά λειτουργήσῃ πρὸς ἐξυπηρέτησή τους, οὔτε θέτει ὡς ἀρνητικό ὄρο νά μὴν ὑπάρχει ἄλλος χώρος λατρείας τῆς ἴδιας θρησκευτικῆς κοινότητος στήν ἴδια περιοχή.

Θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ τῶν Ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων ἢ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου (Κ.Ι.Σ.) ἢ θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ καὶ μέλη διοικήσεως τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων τοῦ ν. 4301/2014 μποροῦν νά ὑπογράφουν παραπάνω ἀπὸ δύο (2) αἰτήσεις γιὰ ἔκδοση ἀδειῶν χώρων λατρείας.

Χῶροι λατρείας τῆς μουσουλμανικῆς μειονότητας τῆς Θράκης ἐκδίδονται μόνο μετὰ ἀπὸ σύμφωνη γνώμη τοῦ οἰκείου Μουφτῆ. Ἀδειες χώρων λατρείας τῆς ἐβραϊκῆς θρησκείας ἐκδίδονται μόνο ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων ἢ τοῦ Κ.Ι.Σ. (καὶ ὄχι τοῦ θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ).

Ἡ ἀδεια τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καὶ Ἀθλητισμοῦ εἶναι νόμιμη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀκόλουθη ἔκδοση οἰκοδομικῶν ἀδειῶν καὶ προεγκρίσεων γιὰ τίς οἰκοδομικὲς ἐργασίες ἢ ἀλλαγῶν χρήσεων, ἐγκρίσεων φορέων ἢ συλλογικῶν ὀργάνων (π.χ. Συμβουλίου Ἀρχιτεκτονικῆς), καθὼς καὶ γιὰ τὴν ὑποβολή γνωστοποιήσεων πού ἀπαιτοῦνται κατὰ τὴν πολεοδομικὴ νομοθεσία γιὰ νά ἀνεγερθεῖ καὶ λειτουργήσῃ ὁ χώρος λατρείας.

Χῶροι λατρείας πού ὑφίστανται πρὸ τοῦ ἔτους 1955 μποροῦν νά λειτουργοῦν νόμιμα χωρὶς τὴν ἀδεια χώρου λατρείας τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καὶ Ἀθλητισμοῦ, ἐάν λάβουν σχετικὴ διαπιστωτικὴ πράξη γιὰ τὴ διαπίστωση τῆς πρὸ τοῦ ἔτους 1955 ἰδρύσεώς τους, ἢ ὁποία ἐκδίδεται, ὕστερα ἀπὸ αἴτησή τους, ἀπὸ τὸν Ὑπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων καὶ Ἀθλητισμοῦ (ἄρθρο 26 παρ. 2).

Ἐκκρεμεῖς αἰτήσεις χορηγήσεως ἀδειας ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας νέου χώρου λατρείας ἢ ὑφιστάμενου πρὸ τοῦ ἔτους 1955 χώρου λατρείας πού κατατίθενται μέχρι τὴν ἑναρξὴ ἰσχύος τοῦ ν. 5224/2025, διέπονται ἀπὸ τίς διατάξεις (ἀ.ν. 1363/1938, β.δ. τῆς 20ῆς.5/2ας.6.1939) πού ἰσχύουν μέχρι τὴν ἑναρξὴ ἰσχύος του (ἄρθρο 63 παρ. 1).

Ε. Ανάκληση ἀδειας ἢ διαπιστωτικῆς πράξεως γιὰ χώρους λατρείας πρὸ τοῦ ἔτους 1955 (ἄρθρο 26)

Ἡ ἀδεια χώρου λατρείας ἢ ἡ διαπιστωτικὴ πράξη (λειτουργίας πρὸ τοῦ ἔτους 1955) ἀνακαλεῖται ἰδίως λόγῳ:

α) Παραβιάσεως τῶν συνταγματικῶν διατάξεων (π.χ. ὁ χώρος χρησιμοποιεῖται γιά τήν τέλεση παράνομου προσηλυτισμοῦ), τῶν κανόνων δημοσίας τάξεως καί γιά λόγους ἐθνικῆς ἀσφάλειας ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ν. 5002/2022 (Α' 228).

β) Παραβιάσεως τῶν ὅρων καί προϋποθέσεων ἐκδόσεως:

i) τῶν ἀδειῶν χώρων λατρείας καί τῶν διαπιστωτικῶν πράξεων χώρων λατρείας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ (π.χ. ὑποβλήθηκε αἴτηση ὄχι ἀπό τόν ἀναγκαῖο ἀριθμό ἀτόμων ἢ αἴτηση μέ ἀναληθῆ στοιχεῖα ἢ ὑποβλήθηκε αἴτηση γιά εἰκονική ἀνάγκη καί ὁ χώρος δέν χρησιμοποιεῖται καθόλου ἀπό τοὺς αἰτοῦντες καί ἔχει παραχωρηθεῖ ἡ χρήση του) ἢ

ii) τῶν οἰκείων οἰκοδομικῶν ἀδειῶν ἢ πολεοδομικῶν ἐγκρίσεων καί γνωστοποιήσεων (π.χ. μετά τή λήψη ἄδειας χώρου λατρείας τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, ὁ χώρος λατρείας ἀνεγέρθηκε χωρίς οἰκοδομική ἄδεια ἢ καθ' ὑπέρβαση τῆς οἰκοδομικῆς ἄδειας ἢ ἀνεγέρθηκε μέ παράνομη οἰκοδομική ἄδεια σέ περιοχή πού οἱ χρήσεις γῆς δέν δικαιολογοῦσαν θρησκευτικούς χώρους ἢ ἐκδόθηκε ἐγκριση ἐργασιῶν δομήσεως μικρῆς κλίμακας καί ἔγιναν οἰκοδομικές ἐργασίες, οἱ ὁποῖες ὅμως κατά νόμον προϋπέθεταν οἰκοδομική ἄδεια κ.λπ.).

γ) Ἐλλείψεως θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ γιά διάστημα μεγαλύτερο τῶν ἑξὶ (6) μηνῶν.

δ) Διακοπῆς λειτουργίας τοῦ χώρου λατρείας γιά διάστημα μεγαλύτερο τῶν ἑξὶ (6) μηνῶν πού διαπιστώνεται μέ κάθε πρόσφορο ἀποδεικτικό μέσο.

ε) Λειτουργίας τοῦ χώρου λατρείας μέ διαφορετικό σκοπό ἀπό τήν ἐκδήλωση τοῦ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ ἢ τήν τέλεση λατρευτικῶν πράξεων (π.χ. ὁ χώρος ἐξυπηρετεῖ ἀλλότριους ἢ καί ἀλλότριους σκοπούς καί ὄχι ἀποκλειστικῶς χρήση χώρου λατρείας) πού διαπιστώνεται μέ κάθε πρόσφορο ἀποδεικτικό μέσο.

στ) Μή γνωστοποιήσεως τοῦ Α.Φ.Μ. τοῦ χώρου λατρείας στό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ, ἐντός τριάντα (30) ἡμερῶν ἀπό τήν ἡμερομηνία ἐκδόσεως τῆς ἄδειας ίδρύσεως καί λειτουργίας τοῦ χώρου λατρείας.

ζ) Αἰτήσεως τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος πού λειτουργεῖ τόν χώρο λατρείας.

ΣΤ. Ἀντικατάσταση, παύση ἀναστολή ἐγγραφῆς, διαγραφή θρησκευτικῶν λειτουργῶν ἀπό τό Μητρώο θρησκευτικῶν λειτουργῶν τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ ν. 4301/2014

Ἐπειδή ἡ ἄδεια χώρου λατρείας ἐκδίδεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος, ἐπιτρέπεται ὕστερα ἀπό αἴτηση τῆς οἰκείας θρησκευτικῆς κοινότητος, ἡ ἀντικα-

τάσταση ή παύση θρησκευτικού λειτουργού ή του τυχόν αναπληρωτή ή των αναπληρωτών του με άδεια του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Σέ σχέση με τό κατά τόν ν. 4301/2014 Μητρώο θρησκευτικών λειτουργών του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού⁴ προβλέπεται ότι ή έγγραφη του θρησκευτικού λειτουργού στο Μητρώο αναστέλλεται από τήν άσκηση ποινικής διώξεως έναντίον του καί μέχρι τήν έκδοση αμετάκλητης δικαστικής αποφάσεως εάν ή δίωξη αφορά κακουργήματα ή συγκεκριμένα πλημμελήματα⁵ καί στήν περίπτωση τής διοικητικής παραβάσεως του άρθρου 26 παρ. 7 του ν. 5224/2025 (απόκρυψη θρησκευτικής ταυτότητας κατά τή δημόσια θρησκευτική δράση με σκοπό τή διάδοση θρησκευτικών πεποιθήσεων θρησκευτικής κοινότητας ή τήν ένταξη νέων μελών σε θρησκευτική κοινότητα). Σέ περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης για τά ανωτέρω ποινικά αδικήματα, ό θρησκευτικός λειτουργός διαγράφεται από τό Μητρώο θρησκευτικών λειτουργών του ν. 4301/2014.

Αν ό ανωτέρω θρησκευτικός λειτουργός είναι πολίτης τρίτης χώρας καί είναι κάτοχος άδειας διαμονής, ή άδεια αυτή ανακαλείται χωρίς προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως ή εάν υποβάλει αίτημα χορηγήσεως άδειας διαμονής, αυτό απορρίπτεται χωρίς προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως. Ο Εισαγγελέας πού άσκει ποινική δίωξη ή ή γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου πού εκδίδει τήν αμετάκλητη δικαστική απόφαση ενημερώνει άμέσως τή Διεύθυνση

4. Κατά τό άρθρο 50 του ν. 4559/2018 προβλέπεται ή έγγραφη καί των κληρικών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, αλλά ακόμα δέν έχει λάβει χώρα. Ουσιαστικά επεκτείνεται στους θρησκευτικούς λειτουργούς των λοιπών θρησκευτικών κοινοτήτων ή ρύθμιση του άρθρου 347 παρ. 14 του ν. 4957/2022 πού ισχύει για τους κληρικούς τής Έκκλησίας τής Ελλάδος (προβλέπει καί περικοπή ποσοστού 50% μισθού).

5. Πρόκειται για όλα τά κακουργήματα καί τά ακόλουθα πλημμελήματα: α) κλοπή, υπεξαίρεση, άπάτη, έκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία, άπιστία, παράβαση καθήκοντος, ψευδή κατάθεση, ψευδή καταμήνυση, συκοφαντική δυσφήμιση, όποιοδήποτε έγκλημα κατά τής γενετήσιας έλευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμεταλλεύσεως τής γενετήσιας ζωής, σωματική βλάβη έμβρύου ή νεογνού, τά αδικήματα του ν. 3500/2006 (Α' 232) για τήν αντιμετώπιση τής ένδοικογενειακής βίας, άρπαγή άνηλίκων, παράνομη κατακράτηση, παράνομη βία, αυτοδικία, άπειλή, διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων, β) βία κατά ύπαλλήλων καί δικαστικών προσώπων, άθέμιτη έπιρροή σε δικαστικούς λειτουργούς, διατάραξη τής λειτουργίας ύπηρεσίας, διατάραξη δικαστικών συνεδριάσεων, άπειθεια, στάση, άντιποίηση, παραβίαση σφραγίδων πού έθεσε ή αρχή, παραβίαση φυλάξεως τής αρχής, γ) διέγερση σε άνυπακοή, διέγερση σε διάπραξη έγκλημάτων, βιαιοπραγίες ή διχόνοια, πρόσκληση καί προσφορά για τήν τέλεση έγκλήματος, έγκληματική όργάνωση, τρομοκρατικές πράξεις - τρομοκρατική όργάνωση, άξιόποινη ύποστήριξη, διατάραξη κοινής ειρήνης, άπειλή διαπράξεως έγκλημάτων, διασπορά ψευδών ειδήσεων, προσβολή συμβόλων ή τόπων ιδιαίτερης έθνικής ή θρησκευτικής σημασίας, δ) τά αδικήματα του ν. 927/1979 (Α' 139) περί κολασμού πράξεων ή ενεργειών πού άποσκοπούν σε φυλετικές διακρίσεις, ε) προσηλυτισμό του άρθρου 4 του ά.ν. 1363/1938 (Α' 305), στ) τά αδικήματα του ν. 4139/2013 (Α' 74) περί έξαρτησιογόνων ουσιών καί ζ) άντιποίηση ύπηρεσίας θρησκευτικού λειτουργού.

Θρησκευτικῆς Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ γιά τήν ἄσκηση τῆς ποινικῆς διώξεως ἢ τήν ἔκδοση ἀμετάκλητης δικαστικῆς ἀποφάσεως κατά περίπτωση.

Ζ. Σφράγιση χώρων λατρείας (ἄρθρο 28)

Χῶροι λατρείας πού ἀνεγείρονται ἢ λειτουργοῦν χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ, κλείνουν καί σφραγίζονται ἀπό τήν οἰκεία ἀστυνομική ἀρχή καί ἡ ἀπόφαση σφραγίσεως κοινοποιεῖται στό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ. Προφανῶς στήν καταγγελία πρός τήν ἀστυνομική ἀρχή δύναται νά προβεῖ κάθε ἐνδιαφερόμενος.

Αὐτός πού κατέχει καί αὐτός πού ἀνεγείρει ἢ θέτει σέ λειτουργία χῶρο λατρείας χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ ἢ μεταβάλλει τή λειτουργία τοῦ χώρου αὐτοῦ κατά παράβαση τῆς ἄδειας χώρου λατρείας, τιμωρεῖται μέ ποινή φυλάκισης ἀπό δύο (2) ἕως ἑξί (6) μηνῶν καί διοικητικό πρόστιμο, ὅπως καθορίζεται μέ τήν Κοινή Ὑπουργική Ἀπόφαση πού θά ἐκδοθεῖ. Ἄν τά παραπάνω πρόσωπα εἶναι ἀλλοδαποί, ἐπιβάλλεται ἡ διοικητική ἐπιστροφή τους σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 21 ἕως 30 τοῦ ν. 3907/2011 (ΦΕΚ Α' 7) καί ἐάν εἶναι πολίτες τρίτων χωρῶν καί εἶναι κάτοχοι ἄδειας διαμονῆς, ἡ ἄδειά τους αὐτή ἀνακαλεῖται χωρίς προθεσμία οἰκειοθελοῦς ἀναχωρήσεως ἢ ἐάν εἶναι πολίτες τρίτων χωρῶν πού ὑποβάλλουν αἶτημα χορηγήσεως ἄδειας διαμονῆς, αὐτό ἀπορρίπτεται, χωρίς προθεσμία οἰκειοθελοῦς ἀναχωρήσεως.

Ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ὑποβολή αἰτήσεως γιά τήν ἔκδοση τῆς ἄδειας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ δέν ἀναστέλλει τίς παραπάνω ἐννομες συνέπειες.

Η. Παραχώρηση ἀκινήτων φορέων τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως καί ΟΤΑ γιά τή χρήση τους ὡς χώρων λατρείας (ἄρθρο 29)

Χῶροι λατρείας πού ἀποτελοῦν ἀρχαῖα ἢ νεώτερα μνημεῖα κατά τόν ἀρχαιολογικό νόμο 4858/2021 (ΦΕΚ Α' 220) μποροῦν μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ νά παραχωροῦνται κατά χρήση γιά περιορισμένο χρονικό διάστημα στή Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων μέ ἀποκλειστικό σκοπό τήν ἄσκηση συγκεκριμένων λατρευτικῶν ἀναγκῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων.

Ἐπίσης φορεῖς τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως, Δῆμοι καί Περιφέρειες μποροῦν νά παραχωροῦν μέ τή διαδικασία πού προβλέπεται, τή χρήση χώρων ἀποκλειστικῆς κυριότητος, νομῆς καί κατοχῆς τους γιά τήν τέλεση συγκεκριμένων καί ἰδιαίτερα σημαντικῶν λατρευτι-

κῶν γεγονότων σέ ἐκκλησιαστικά ἢ θρησκευτικά νομικά πρόσωπα τοῦ ν. 4301/2014 (Α' 223) ἢ σέ θρησκευτικές κοινότητες, κατόπιν βεβαιώσεως τῆς Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων ὅτι εἶναι ἐκκλησιαστικά ἢ θρησκευτικά νομικά πρόσωπα τοῦ ν. 4301/2014 ἢ διαθέτουν τουλάχιστον μία (1) ἄδεια χώρου λατρείας. Ἡ παραχώρηση ἀπό Δήμους καί Περιφέρειες δέν μπορεῖ νά ὑπερβαίνει τίς ἑξι (6) ἡμέρες ἀνά ἔτος γιά κάθε θρησκευτική κοινότητα. Οἱ Δήμοι ὀφείλουν νά ἐνημερώνουν ἐγγράφως τήν ἀρμόδια ἀστυνομική ἀρχή καί νά λαμβάνουν τά ἐνδεδειγμένα μέτρα γιά τήν ἀσφαλῆ τέλεση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν ἐνδιαφερομένων.

Φορεῖς τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν Δήμων καί Περιφερειῶν μποροῦν νά ἐκμισθώνουν ἢ νά παραχωροῦν ἄνευ ἀνταλλάγματος τήν χρήση χώρων ἀποκλειστικῆς κυριότητος, νομῆς καί κατοχῆς τους μόνο σέ θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ἢ ἐκκλησιαστικά ἢ θρησκευτικά νομικά πρόσωπα τοῦ ν. 4301/2014 μέ ἀποκλειστικό σκοπό τήν ἀσκηση τῆς λατρείας τους. Στήν περίπτωση αὐτή ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια λειτουργίας τῶν χώρων λατρείας ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ.

Στό σημεῖο αὐτό δέον νά διευκρινισθεῖ συνολικῶς γιά τό ἄρθρο 29 ὅτι οἱ παραπάνω διατάξεις: α) ἀφοροῦν χώρους λατρείας - μνημεῖα πού ἀνήκουν κατὰ κυριότητα στό Ἑλληνικό Δημόσιο, κρατικούς φορεῖς καί Ο.Τ.Α. καί β) δέν ἔχουν τό νόημα ὅτι ἐπιτρέπουν τήν παραχώρηση χώρων λατρείας ἀφιερωθέντων στή λατρεία τῆς κατὰ τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σέ θρησκευτικές κοινότητες πού δέν ὑπάγονται στήν ἀνωτέρω Ἐκκλησία. Σημειώνεται ὅτι γιά τή χρήση ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν μνημείων ἰσχύουν τά ἄρθρα 73 παρ. 1 ν. 4858/2021 καί 73 παρ. 1 ν. 3028/2002 πού ἀναγνωρίζουν κυριότητα τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων σέ αὐτά καί ὅχι τοῦ Ἑλλ. Δημοσίου, ἐνῶ ἡ λατρευτική χρήση ἐκκλησιαστικῶν μνημείων ἐντός τῆς περιοχῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέν ἐπιτρέπεται χωρίς τήν ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Θ. Λοιπά διοικητικά μέτρα (ἄρθρο 30)

Σέ περίπτωση:

α) ἀνεγέρσεως, ἰδρύσεως καί λειτουργίας, μεταστεγάσεως χώρων λατρείας, προσθήκης καθ' ὕψος ἢ κατ' ἐπέκταση, ἐκτελέσεως κάθε εἶδους οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν σέ ὑφιστάμενο χώρο λατρείας καί κατεδαφίσεως χώρων λατρείας χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, Θρησκευμάτων καί Ἀθλητισμοῦ ἢ

β) παραβιάσεως τῶν ὄρων καί προϋποθέσεων λειτουργίας τῶν νομίμως ἀδειοδοτημένων χώρων λατρείας τῶν ἄρθρων 24 (νόμιμα ἐμβαδά, χρήση 2/3 ἐπιφάνειας ὡς χώρου λατρείας, μὴ διαμονή φυσικῶν προσώπων κ.λπ.), 25 (ἐπωνυμία χώρων λατρείας κ.λπ.), 26 (λήψη ἄδειας Ὑπουργείου, ἀνάρτηση πινακίδας, ἀναγκαῖος ἀριθμός αἰτούντων κ.λπ.), 27 (λειτουργία χώρου ἀπὸ θρησκευτικό λειτουργό ποινικῶς διωκόμενου ἢ καταδικασμένου κ.λπ.), 28 (σφράγιση χώρου λατρείας κ.λπ.) καί 29 (ὄροι παραχωρήσεως μνημείων ἐπὶ ἀκινήτων φορέων Γενικῆς Κυβερνήσεως ἢ Ο.Τ.Α. σέ θρησκευτικές κοινότητες κ.λπ.),

ἐπιβάλλονται διοικητικά πρόστιμα, πού θά καθορισθοῦν ἀπὸ Κοινὴ Ὑπουργικὴ Απόφαση ἢ ὁποία θά ἐκδοθεῖ κατὰ τὸ ἄρθρο 62 παρ. 2 τοῦ ν. 5224/2025.

Ι. Ἐξουσιοδοτικές διατάξεις (ἄρθρο 62 ν. 5224/2025)

Γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν διατάξεων τοῦ νόμου πρέπει νὰ ἐκδοθοῦν Κοινές Ὑπουργικὲς Αποφάσεις (Κ.Υ.Α.), τίς ὁποῖες προβλέπει τὸ ἄρθρο 62 παρ. 1-2 τοῦ ν. 5224/2025 καί ἀφοροῦν τὴ διαδικασία καί τὸ καθεστῶς ἀδειοδότησεως χώρων λατρείας, τὴν ἐπιβολὴ διοικητικῶν μέτρων καί προστίμων.

Εἰδικότερα μέ τίς ἐπικείμενες Κ.Υ.Α. θά καθορισθοῦν οἱ ἐπὶ μέρους ὄροι καί προϋποθέσεις, ὁ τύπος, τὸ περιεχόμενο, ἡ διαδικασία, τὰ δικαιολογητικά γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν ἀδειῶν χώρων λατρείας, ἡ διάρκεια ἰσχύος τῆς ἄδειας σέ περίπτωση ἀνεγέρσεως, μεταστεγάσεως, προσθήκης (καθ' ὕψος ἢ κατ' ἐπέκταση) καί κάθε εἶδους οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν, τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα καί δικαιολογητικά γιὰ τὸν θρησκευτικό λειτουργό ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος τοῦ χώρου λατρείας καί γιὰ τὸν/τούς ἀναπληρωτὴ/ἀναπληρωτές του, καθὼς καί τὰ κωλύματα γιὰ τὴν ἔνταξή τους στό Μητρώο θρησκευτικῶν λειτουργῶν τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ ν. 4301/2014 (Α' 223), ὁ μέγιστος ἀριθμός φιλοξενουμένων ἀτόμων πού δύνανται νὰ συναθροίζονται στόν χώρο λατρείας σύμφωνα μέ τίς ἰσχύουσες πολεοδομικές καί ὑγειονομικές διατάξεις, τὰ δικαιολογητικά γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν ἀδειῶν χώρων λατρείας, οἱ ιδιότητες τῶν αἰτούντων οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ διαφέρουν σέ περίπτωση πού ὁ αἰτῶν εἶναι τὸ Κεντρικὸ Ἰσραηλιτικὸ Συμβούλιο ἢ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότητα ἢ Βακουφικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ Βακοῦφι (ἄρθρα 1 τοῦ ν. 2456/1920 (Α' 193), 1 τοῦ ν.δ. 301/1969, Α' 195, 6 καί 10 τοῦ ν. 3647/2008 (Α' 37), 117 τοῦ ν. 4821/2021 (Α' 134) ἢ ἐκκλησιαστικὸ ἢ θρησκευτικὸ νομικὸ πρόσωπο τοῦ ν. 4301/2014, καθὼς καί κάθε ἄλλο εἰδικότερο ζήτημα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ ν. 5224/2025.

Μέ την ίδια Κ.Υ.Α. θα καθορισθούν οι όροι, οι προϋποθέσεις, ή διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την έκδοση: α) αποφάσεως αλλαγής επωνυμίας χώρου λατρείας της παρ. 2 του άρθρου 25, β) διαπιστωτικής πράξεως της παρ. 2 του άρθρου 26, γ) αποφάσεως ανακλήσεως της παρ. 8 του άρθρου 26 και δ) αποφάσεως αντικαταστάσεως ή παύσεως της παρ. 1 του άρθρου 27 ή αναστολής ή διαγραφής της παρ. 2 του άρθρου 27.

Επίσης με Κ.Υ.Α. θα καθορισθούν ή διαδικασία σφραγίσεως, οι διοικητικές αρχές, τα όργανα ελέγχου, τα διοικητικά πρόστιμα, ή διαδικασία εισπράξεως και οι υπόχρεοι για την καταβολή τους σχετικά με: α) την ανέγερση, ίδρυση και λειτουργία και τη μεταστέγαση χώρων λατρείας, την προσθήκη (καθ' ύψος ή κατ' επέκταση) και κάθε είδους οικοδομικές εργασίες σε ύφιστάμενο χώρο λατρείας και την κατεδάφιση χώρων λατρείας χωρίς την άδεια χώρου λατρείας του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, β) την παραβίαση των όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας των νομίμως αδειοδοτημένων χώρων λατρείας όπως προβλέπονται στα άρθρα 25, 26, 27, 28, 29 και 30 του ν. 5224/2025.

ΙΑ. Καταργούμενα νομοθετήματα (άρθρο 64)

Από την έναρξη ισχύος του ν. 5224/2025 καταργούνται:

α) τό άρθρο 1 του ά.ν. 1363/1938 «Περί κατοχυρώσεως διατάξεων των άρ. 1 και 2 του έν ισχύι Συντάγματος» (Α' 305),

β) τό βασιλικό διάταγμα της 20ής.5/2ας.6.1939 «Περί έκτελέσεως διατάξεων του ά.ν. 1672/1939 περί τροποποιήσεως του ά.ν. 1363/1938 περί κατοχυρώσεως των άρθρων 1 και 2 του έν ισχύι Συντάγματος» (Α' 220) και

γ) τό άρθρο 27 του ν. 3467/2006 (Α' 128), περί μή υποχρεώσεως εκδόσεως άδειας έκκλησιαστικής αρχής για την ίδρυση, ανέγερση και λειτουργία ναού.

Έντολή και Έξουσιοδοτήσει της Ιεράς Συνόδου
Ο Αρχιεπίσκοπος

Αρχιμ. Ιωάννης Καραμούζης

Κοινοποιήσις:

Γραφείον Προσωπικού Ιεράς Συνόδου